

Rastúca výzva malígneho melanómu: Stratégie pre zlepšenie starostlivosti

Júlia Bartková^{1, 2}, Soňa Hrižová³, Sandra Harásková², Dušana Selecká⁴, Gabriela Bakšová⁵

¹Klinika popálenín a plastickej chirurgie, Fakultná nemocnica Brno

²Lekárska fakulta Masarykovej univerzity, Brno

³Lekárska fakulta Univerzita Komenského, Bratislava, Slovenská republika

⁴Kožní oddelení, Nemocnice Šumperk, Šumperk

⁵Stacionár dermatologický, Nemocnia Poprad, a. s., Slovenská republika

Malígný melanóm patrí medzi najzávažnejšie formy rakoviny kože, charakterizovaný vysokým rizikom metastáz a významnou mortalitou. Napriek tomu, že predstavuje iba malý podiel kožných nádorov, spôsobuje väčšinu úmrtí spojených s rakovinou kože. Tento článok sa zameriava na diagnostiku a liečbu melanómu, od lekára 1. kontaktu cez dermatovenerológa po plastického chirurga, pričom zdôrazňuje dôležitosť včasného rozpoznania a komplexného prístupu k starostlivosti o pacienta. Článok tiež poukazuje na význam prevencie prostredníctvom ochrany pred UV žiarením a zvyšovania povedomia o rizikových faktoroch melanómu.

Kľúčové slová: malígný melanóm, diagnostika, dermatoskopia.

The growing challenge of malignant melanoma: Strategies for improving care

Malignant melanoma is one of the most severe forms of skin cancer, characterized by a high risk of metastasis and significant mortality. Although it accounts for only a small proportion of skin tumors, it is responsible for the majority of skin cancer-related deaths. This article focuses on the diagnosis and treatment of melanoma, covering the role of healthcare professionals from primary care physicians to dermatovenerologists and plastic surgeons, while emphasizing the importance of early detection and a comprehensive approach to patient care. The article also highlights the significance of prevention through UV protection and raising awareness of melanoma risk factors.

Key words: malignant melanoma, diagnosis, dermatoscopy.

Úvod

Malígný melanóm je zhubný nádor vznikajúci z melanocytov, ktorý patrí medzi najrozšírenejšie druhy rakoviny na svete (1). Postupné zmeny životného štýlu a globálneho prostredia priniesli zvýšenú expozíciu kože UV žiareniu, čo spôsobilo nárast výskytu melanómu. V mnohých európskych krajinách patrí medzi desať najčastejších zhubných ochorení (2). Melanóm síce tvorí iba 5 % kožných nádorov, no jeho vysoký potenciál metastázovať spôsobuje, že je zodpovedný za približne 80 % úmrtí.

V posledných desaťročiach sa jeho výskyt celosvetovo zvyšuje, avšak zároveň sa pozoruje aj trend stabilizácie úmrtnosti (3). Jeho výskyt býva najčastejšie spájaný s pôsobením ultrafialového žiarenia zo slnka alebo umelých zdrojov, ako sú soláriá. Na jeho vznik však môžu vplývať aj iné faktory, nezávislé od UV žiarenia, napríklad genetická predispozícia, počet znamienok, vyšší vek či pohlavie, pričom riziko je vyššie u mužov (1). Medzi hlavné podtypy melanómu patria povrchovo šíriaci sa melanóm, nodulárny melanóm, lentigo maligna me-

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Onkologie*. 2025;19(3):152-155

<https://doi.org/10.36290/xon.2025.028>

Článok prijat redakci: 13. 2. 2025

Článok prijat k tisku: 10. 3. 2025

MUDr. Júlia Bartková, MBA, MPH

bartkovaj@yahoo.com